

ВЕЋУ ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНИХ СТУДИЈА,
УНИВЕРЗИТЕТА УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ
Косанчићев венац 29,

Београд, 06.11.2019 год.

Извештај комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта:
„МЕЂУВРЕМЕ“ - интерактивна мултиекранска видео инсталација,
кандидаткиње АНИКЕ ТЕСЛЕ

Веће интердисциплинарних докторских студија Универзитета уметности у Београду на седници одржаној 11. септембра 2019. године, донело је одлуку о формирању Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта **„Међувреме“ - интерактивна мултиекранска видео инсталација**, Анике Тесле, студенткиње Интердисциплинарних докторских студија - програм Дигитална уметност, у саставу:

- мр Миодраг Медиговић, ред. проф. ФДУ, Београд,
- др ум. Александра Јованић, доцент ФЛУ, Београд,
- др ум. Дејан Грба, ван. проф. ФЛУ, Београд,
- др ум. Иван Правдић, ван. проф. АУНС, Нови Сад
- др ум. Александар Давић, ред. проф. АУНС, Нови Сад

На основу увида у реализован практични део пројекта и теоријски део - писану експликацију, комисија подноси Већу интердисциплинарних студија Универзитета уметности у Београду, следећи

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФИЈА КАНДИДАТКИЊЕ

Аника Тесла је рођена у Београду 1981. године. Дипломирала је 2006. на Вишој електротехничкој школи у Београду на смеру Инжењер за аудио и ТВ технологије, а 2013. стиче диплому Филмског и телевизијског монтажера на Факултету драмских уметности у Београду. У периоду 2005 – 2007. година, ради на Вишој електротехничкој школи у Београду као асистенткиња на предмету Видео продукција. Од 2005. ради као независна видео монтажерка, ангажована по пројектима. У Радио Телевизији Србије ради од 2012, где учествује у реализацији и креативно доприноси у разноврсним телевизијским пројектима - кратким видео формама, документарним и наменским филмовима, серијалима као што су: *Хронике ФЕСТ-а, Метамузика, Студио 3, А сада Рада, Мера за музику, Културни дневник, Грозд, Грађанин, Траг, Живот и стандарди...*

Ствара и ауторске видео радове које презентује путем интернета на различитим онлајн платформама. Кроз гостујуће предавање, на тему истраживања фрагментарног наратива и генеративног филма, представила је свој рад „Кинтсукурои Западне Капије“ на Краљевском филмском фестивалу у Краљеву 2018.

Поред рада на филму и телевизији сарађује и са уметницима из различитих уметничких области на мултидисциплинарним пројектима алтернативног карактера. Знања стечена током образовања и рада у медијима користи за истраживања у другим областима као што су дизајн ентеријера, дизајн намештаја, графички дизајн, пејзажна архитектура.

Пише и објављује кратке приче и поезију.

ДЕТАЉНА АНАЛИЗА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

Полазиште за овај пројекат кандидаткиња проналази у синдрому „страха од пропуштања другог догађаја“ (Fear of Missing Out – FOMO). То је друштвени феномен анксиозности описан као страх од губљења потенцијално вредних и непоновљивих личних искустава која су други у могућности да остваре, а које појединац пропушта због одлуке о томе на који начин проводи своје време у датом тренутку. Синдром се манифестује кроз опсесивну жељу појединца да буде константно информисан о томе где се и шта дешава и шта други раде у међувремену, док је он у датом моменту на једном месту.

Овај психолошки феномен - осећај да се негде дешава нешто интересантније и важније, постављен је у контекст филмске (визуелне) нарације, приморавајући појединца да притиснут осећајем да на другом месту (на другом екрану) постоји битнији садржај, ствара посебан наративни визуелни ток као директан резултат његових перцептивних реакција.

Предмет докторског уметничког пројеката „Међувреме“ - интерактивна мултиекранска видео инсталација, јесте ВИЗУЕЛНА НАРАЦИЈА као јединствена творевина настала кроз посебан интерактивни чин - однос јединке и видео садржаја, који се презентује у форми вишеекранске пројекције.

Циљеви ове уметничке инсталације се у ширем смислу, могу двојако дефинисати:

1. Стварање новог, јединственог, потпуно ПЕРСОНАЛИЗОВАНОГ НАРАТИВА у којем учесник - појединац, креативно ствара надограђујући полазне вредности;
2. Анализа стваралачких могућности комбиновања фрагментарног видео садржаја у оквирима истраживања односа линеарног и интерактивног поступка.

ИНТЕРАКТИВНОСТ је у центру овог пројекта јер представља идеалну форму комуникације појединца (ствараоца) и садржаја, нудећи небројено много решења, у зависности од тренутне реакције. Те реакције у коначном, дају посебан стваралачки чин који за резултат има јединствену и непоновљиву НАРАЦИЈУ - след кадрова који граде причу.

„Међувреме“ је искорак из пасивног у активно учешће у стварању приче. То је компјутерски интерфејс који посредује између учесника и понуђеног садржаја, омогућавајући учеснику да створи нову структуру посредством дигиталне интерактивне монтаже у реалном времену.

Овај докторски уметнички пројекат припада домену дигиталне, генеративне уметности, користи старе и нове медије и представља нов, креативни приступ у рециклажи постојећег филмског и видео материјала.

Доласком пред видео инсталацију, учесник добија кратко упутство које је истовремено и његов задатак: *Гледање ствара причу*.

У пракси, инсталација користи чињеницу да видно поље човека нема јасне границе већ да је одређено **центром пажње**. Праћењем погледа учесника, сензором или кроз интеракцију периферним уређајем (мишем), у односу на видео материјал, пажња учесника постаје мерљива величина. **Чин гледања**, као стање које даје темпоралну вредност визуелном надражају и формира наратив у свести посматрача, овде је искоришћен као алат интуитивне и рационалне истраживачке игре.

Учесник двозначно ствара наратив - онај који доживљава у тренутку гледања (и на који утиче), и онај који ствара а који наставља да постоји по завршетку интеракције.

Док покушава да погледом обухвати сва дешавања на свим екранима - видео оквирима, учесник остварује прилику да **види и утиче** на кохерентан наратив само ако **фокусира пажњу** на један екран (видео оквир). Уколико не жели да посвети пажњу ни једном екрану посебно, бива ускраћен за причу али не и за јединствено визуелно искуство које је остварио учествујући у инсталацији.

На крају сеансе учесник је у могућности да на пратећој интернет платформи види своје решење задатка - производ интеракције, и да га упореди са решењима других учесника пројекта.

Својим физичким присуством, избором да буде баш на том месту и да посвети пажњу „Међувремену“, учесник од гледаоца постаје главни јунак и сам ствара креативни садржај и јединствено и непоновљиво искуство.

Ослањајући се на своје стечено образовање и практично искуство у области филмске и телевизијске монтаже, Аника Тесла врши одабир кадрова и сцена (инсерата) из филмова и комбинујући их ствара базу кратких видео форми које су на

располагању учеснику. Свака целина је јединствена монтажна секвенца линеарне наративне структуре. Током интеракције са инсталацијом учесник открива целине и ствара свој филм.

Инсталација се састоји од девет видео оквира (екрана, пројекција), на једном компјутерском екрану, распоређених у матрицу три пута три, хоризонталне оријентације. Сваком видео оквиру (екрану) у матрици је додељена друга скривена секвенца и пребацивањем пажње са екрана на екран учесник истовремено открива, ствара и прати причу. Пажња учесника је дефинисана временом и мерена сензором. Када се региструје пажња, садржај екрана у који се тренутно гледа се мења. У међувремену, на осталим екранима се појављују визуелно атрактивни садржаји који својом динамиком, колоритом и графичким елементима имају задатак да одвуку пажњу гледаоца атакујући на његов периферни вид.

На крају сеансе, у бази су регистровани подаци по ком редоследу и колико дуго је учесник гледао у сваки индивидуални екран, као и податак који је сегмент откривеног садржаја тада приказиван. Подаци се користе за реконструкцију видео секвенце која се склапа у целину по редоследу којим је учесник откривао садржај.

За формирање графичког колажа користе се одабрани кадрови из сегмената, у виду слојева. У зависности од тога колико је учесник провео времена гледајући у одређени екран, алгоритам открива поља и слојеве у колажу. Колаж се састоји од матрице девет пута девет једнаких поља тако да распоред поља подражава распоред девет екрана инсталације.

Колаж и добијена секвенца су неодвојиви део целине - уникатни производ интеракције учесника са инсталацијом. На веб сајту пројекта <http://meantime.digital/> сваки посетилац ће у галерији активацијом колажа као својеврсног аватара учесникове приче моћи да погледа своју видео секвенцу.

У тринаест поглавља, која чине писани део докторског уметничког пројекта, кандидаткиња даје свеобухватну експликацију и детаљну анализу свих аспеката практичног дела пројекта. То је неопходно за разумевање овог пројекта имајући у виду чињеницу да је успешност његове реализације условљена иновативним решењима у области информационих технологија. Структура теоријског рада је добро постављена, јасно и логички води читаоца од полазне идеје, уметничких

премиса и постављених циљева преко процеса реализације, до коначних закључака и уметничког доприноса. Аника Тесла је успешно повезала уметничко и логичко-математичко стваралачко размишљање.

У првом делу (поглавља 2 и 3), кандидаткиња дефинише полазне основе за овај уметнички пројекат, утемељене у њеном филмском образовању као и у праћењу савремених друштвених феномена. Појам времена као филмске и психолошке категорије посебно истиче и анализира. Нарочиту пажњу посвећује „причању приче“ - наративном креативном процесу. Јасно дефинише методе које је применила у истраживачком процесу. Посебно је занимљиво поглавље 4 „Теоријско - поетички оквир“, у којем кроз призму математичке формуле објашњава и израчунава ефекат осећаја да се „негде другде нешто важно дешава“, што је покретачки мотив за реализацију овог пројекта. Поглавље 5 дефинише и објашњава стварање наратива кроз процес „гледање ствара причу“, док се поглављем 6 описују претходна истраживања (филмови кандидаткиње), као и појмови „фокус“ и „интеракција“, и њихов значај. Поглавља 7 и 8 описују садржај и реализацију уметничког пројекта. Поглавља 9 и 10 представљају резиме тј. анализу и закључак. На крају рада је дат списак релевантне литературе као и биографија кандидаткиње и поглавље о прилозима.

ОЦЕНА ОСТВАРЕНИХ РЕЗУЛТАТА

Полазне идеје и уметничке премисе—које су у почетку деловале недовољно јасно и непредвидљиво јер су подразумевале мноштво фактора који утичу на индивидуални стваралачки чин и у директној су вези са психичким склопом учесника у инсталацији—емпиријски су проверене кроз рад са тест групом.

Од бројних резултата и закључака овог уметничког истраживачког пројекта наводимо најважније:

- Видео инсталација и њена онлајн верзија су остварене у пуном капацитету и са истим нивоом функционалности, како је било замишљено на почетку реализације пројекта;
- Свако од учесника у процесу интеракције са инсталацијом ствара јединствену структуру, наративни склоп, филмску целину са специфичним значењем. Ту структуру чине кратке видео форме које су позициониране у естетском спектру између експерименталног и наративног филма. Сваки од учесника је филмски стваралац - монтажер, чији креативни процес зависи од тренутка у времену и сваким новим покушајем ствара нову филмску целину, сличну али различиту од свих претходних (персонални наратив);
- Онлајн верзија пројекта приказује галерију свих резултата. Сваки садржи јединствену, кратку експерименталну филмску форму и припадајући графички колаж, добијене током једне сеансе интеракције корисника са инсталацијом. У галерији можемо да сагледамо разноликост могућности повезивања линеарних целина - филмских инсерата, у контексту интерактивности, и како се то одражава на резултат (наратив);
- Сваки учесник може да анализира резултат у графичком и темпоралном моделу који у својеврсном дигиталном огледалу дају његов лични перцептивни, психолошки и креативни профил. Овим се учесник подстиче да самостално открива значење, конструише ново искуство и кроз истраживање садржаја сазна више о својој креативној личности;
- Онлајн верзија пројекта је доступна широј публици. Овај вид популаризације обезбеђује значајан аналитички потенцијал који превазилази традиционалне форме презентације као што је галеријска видео инсталација;
- Однос филмског садржаја (понуђених видео инсерата) и појединца (учесника) гради се у више слојева. Избор центра пажње у процесу грађења филмског наратива директно је условљен садржајем (атрактивношћу), трајањем и позицијом инсерта у мултиекранском простору. Манипулацијом ова три елемента може се доћи до делимично предвидљивих филмских наратива што указује на потенцијал управљања пажњом корисника. Управљање гледачевом пажњом је један од основних постулата процеса филмске монтаже у традиционалном филму - „центар пажње у монтажном поступку“;

- Нова технолошка решења које се користе у инсталацији представљају знатан потенцијал у области креативне интерактивности.

Комисија сматра да је Аника Тесла постигла значајне резултате у области истраживања уметничких и изражајних могућности кроз процес интерактивног односа појединца и инсталације, и високо их оцењује.

КРИТИЧКИ ОСВРТ РЕФЕРЕНАТА

„Међувреме“ је тематски јединствен уметнички пројекат, предиспониран да током реализације пролази кроз неистражена поља која доносе бројне уметничке и практичне препреке и дилеме. Првенствено је било потребно да се реши уметнички аспект пројекта - како гледаоца довести у позицију аутора и мотивисати га на стваралачке одлуке у мултиектанском простору, како одабрати инсерте који чине шири избор и у ком распореду их поставити. Посебно је било важно развити техничко окружење и довести га у функционалну везу са стваралачким поступком који захтева технику праћења погледа у реалном времену, аналитички обрадити добијене резултате, приказати их као темпоралну целину у графичком тајмлајну и прилагодити за презентацију на веб сајту.

Аника Тесла је ушла у овај пројекат вођена идејом да отвори нове путеве размишљања о структури филмског дела и уз помоћ сарадника из области информационих технологија, успела је да иновативно савлада већину захтева који нису имали целовита решења пре реализације пројекта „Међувреме“. Сталним промишљањем и испитивањем могућих техничких приступа, Аника Тесла је дошла до оптималног функционалног решења које омогућава нове видове интерактивности и нове аналитичке форме тако да се овај докторски уметнички пројекат може сматрати првом етапом слојевитог идејног истраживања и узбудљиве технолошке иновације.

ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта „МЕЂУВРЕМЕ“ - *интерактивна мултиекранска видео инсталација*, кандидаткиње Анике Тесле, сматра да се ради о уметнички и технолошки изузетном истраживачком пројекту. Сагледавајући постигнуте практичне резултате, као и писану експликацију, може се закључити да је Аника Тесла храбро закорачила у простор „уметничко - научне фантастике“. Овим истраживачким пројектом створила је услове да појединац (учесник) у интерактивном дигиталном окружењу, ослободи своју стваралачку енергију, градећи филмску наративну целину на основу подсвесних перцептивних одлука.

Постављајући појединца у центар интерактивне видео инсталације, вешто мотивишући његове перцептивне карактеристике на нивоу подсвесних реакција, Аника Тесла производи ненамерни стваралачки поступак који резултује филмском (видео) целином специфичног значења. Тај стваралачки чин има персонализован, интуитивни карактер па се у бази завршених радова не могу пронаћи два иста дела, чак и од једног учесника.

Без обзира што барата претходно одабраним и припремљеним филмским материјалом, учесник ће својим реакцијама створити аутентичну филмску - монтажну целину. Наративни поступак је условљен изнуђеним чином учесника који свесно улази у игру грађења филмске приче.

Постављањем учесника инсталације у позицију гледаоца галерије мења се и контекст дела које од производа интеракције постаје самостални експонат. Представљени групно, ти експонати нам омогућавају да завиримо у туђе „потрошено“ време. Кроз тај аспект, „Међувреме“ поставља нову перспективу за доживљавање реалног времена у дигиталном домену и отвара могућности за даље разматрање наших очековања, навика и пракси на релацији реални/дигитални живот.

Постигнути практични резултати током овог истраживања су добро теоријски објашњени и реферисани на постојеће праксе у области филмског и новомедијског уметничког стваралаштва.

Посебан квалитет овог рада је мултидисциплинарност јер структурно повезује логичко-математички (научни) приступ са апстрактним уметничким размишљањем.

Аника Тесла подједнако добро разуме оба ова приступа и убедљиво их обједињује кроз поступак интерактивности. Дизајн нових техничких решења у домену дигиталне интеракције за потребе пројекта представљају напредак у развоју апликативних информационих технологија.

Аника Тесла је током рада на пројекту била критички оријентисана, отворено је износила своје истраживачке дилеме и водила својеврсни креативни монолог тражећи најбоља решења. Њен отворен и личан стил писања даје посебан печат теоријској експликацији.

На основу свега наведеног Комисија предлаже Већу интердисциплинарних студија да одобри одбрану докторског уметничког пројекта под називом „Међувреме“ - интерактивна мултиекранска видео инсталација, кандидаткиње Анике Тесле.

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта:

мр Миодраг Медиговић, ред. проф. ФДУ, Београд,

др ум. Александра Јованић, доцент ФЛУ, Београд,

др ум. Дејан Грба, ван. проф. ФЛУ, Београд,

др ум. Иван Правдић, ван. проф. АУНС, Нови Сад

др ум. Александар Давић, ред. проф. АУНС, Нови Сад